

Nr 231.

Av herr **Kobb**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående försvarsväsendets ordnande.

I Kungl. Maj:ts proposition nr 50 angående försvarsväsendets ordnande föreslås, att av den å marinförvaltningens stat uppförda personalen skola indragas — förutom en andre kemist och två expeditionsvakter — två tjänstemän i nuvarande 15 (24) lönegraden (två sekreterare) och fyra tjänstemän i nuvarande 13 (21) lönegraden (en sekreterare och tre revisorer). Samtidigt ställes i utsikt att till ämbetsverket skola överflyttas de nu vid flottans stationer inrättade s. k. sjörevisionerna.

I det vid propositionen fogade statsrådsprotokollet över försvarsärenden den 20 februari 1925 angives, att över det framlagda förslaget angående försvarsväsendets ordnande vederbörande militära myndigheter blivit hörda. Då man härav givetvis lärer få den föreställningen, att marinförvaltningen, som utgör den tekniska och ekonomiska överstyrelsen över rikets sjöförsvaret, fått tillfälle att yttra sig över förslaget, så måste påpekas att, enligt vad jag inhämtat, marinförvaltningen alls icke blivit hörd i ämnet.

Någon motivering för förslaget är icke framlagd, ty såsom motivering duger ej föredragande departementschefens upplysning om att förslaget överensstämmer med 1924 års försvarsutskotts förslag i enahanda fråga. Ty sistnämnda förslag grundades icke heller på någon motivering. Det härledde sig emellertid ytterst från försvarsrevisionens på sin tid framlagda förslag om viss minskning av ifrågavarande personal. Men ej heller försvarsrevisionens förslag hade grundats på någon som helst utredning i ämnet. Dess förslag byggdes allenast på en löslig uppgift, vars riktighet de i ämnet hörda myndigheterna — marinförvaltningen och marinstaben — till fullo vederlagt.

Närmare innefattade försvarsrevisionens förslag, att sekreterarne å de »tekniska», varmed revisionen avsåg de militära och civilmilitära avdelningarna, skulle indragas, då »enligt vad inför revisionen uppgivits» de göromål, som för närvarande ålåge denna personal, borde utan någon större olägenhet kunna ombesörjas av militär och civilmilitär personal. Vidare hade försvarsrevisionen ifrågasatt indragning av tjänster i marinförvaltningen i sammanhang med sjörevisionernas eventuella förflyttning till ämbetsverket, därvid intendenterna skulle komma att utföra visst revisionsarbete.

I propositionen är icke något återgivet av den strängt sakliga kritik, som marinförvaltningen och chefen för marinstaben uti sitt den 27 juli 1923 avgivna enhälliga utlåtande över försvarsrevisionens betänkande framfört i

avseende å revisionens förslag om minskning av den ifrågavarande personalen.

Myndigheterna hade gent emot revisionens i denna del gjorda uttalanden erinrat, bland annat, hurusom det vore nogsam t påvisat, att marinförvaltningens behov av ordinarie civil personal för administrativa ändamål icke blivit i tillräcklig grad tillgodosett. Revisionens antagande att de göromål, som åligga de å marinförvaltningens »tekniska» avdelningar placerade civila tjänstemännen, borde utan någon större olägenhet kunna ombesörjas av den å dessa avdelningar tjänstgörande militära och civilmilitära personalen, avvísade myndigheterna såsom icke ägande något fog, då det arbete, som i ämbetsverket lämpligen kunde och borde göras av den militära och civilmilitära personalen, redan nu utfördes av densamma.

Myndigheterna framhöllo ock, hurusom under tiden för flottans och kustartilleriets övningar den militära och civilmilitära personalen i marinförvaltningen oftast betydligt minskades för deltagande i övningarna, under det att samtidigt arbetet i marinförvaltningen vore oförminskat; och de påpekade, att under den långa mobiliseringstiden den militära och civilmilitära personalen i ämbetsverket var ytterligare decimerad, under det att den på den civila personalen därstädes vilande arbetsbördan kvantitativt och kvalitativt var i hög grad ökad.

I detta sammanhang må erinras om att i den föreliggande propositionen uttryckligen (sid. 216) angives, att under sommarhalvåret beräknas den militära personalen i marinförvaltningen »kunna i viss utsträckning tagas i anspråk för sjötjänstgöring».

Så sent som år 1920 tog den då sittande regeringen, i vilken ingingo bl. a. de nuvarande statsråden herrar Undén, Thorsson och Olsson, under övertvägande frågan, på vilket sätt marinförvaltningen borde tillföras *den förstärkning av de civila arbetskrafterna, »varav behov otvivelaktigt föreläge».*

Under sistnämnda och följande år bibehölls emellertid i marinförvaltningen nuvarande ordinarie personal oförändrad, men anvisades för verksamhetens uppehållande erforderliga förstärkningsanslag.

Regeringen har nu, såsom ovan sagts, utan någon som helst utredning föreslagit indragning av de tre nämnda sekreteraretjänsterna och tre revisorstjänster.

Förutsättningen för en så våldsam beskärning av den civila personalen måste vara *antingen* att arbetsbördan starkt minskats och inom den närmare framtiden beräknas komma att ytterligare minskas *eller ock* att arbetet kan billigare, om ej bättre utföras med anlitan de av andra arbetskrafter.

Ingendera av dessa förutsättningar föreligger.

Arbetsbördan har, långt i från att minskas, väsentligen ökats, och kommer, när den sedan länge erforderliga förnyelsen av den förslitna sjökrigsmaterielen fullt igångsättes, givetvis att ytterligare betydligt ökas. Det må erinras om, att marinförvaltningen redan nu omhänderhar byggandet av de av 1924 års

riksdag beslutade sex nya örlogsfartygen ävensom den stora statsisbrytaren — allt arbeten, som å ämbetsverkets samtliga avdelningar ställa ökade krav jämväl på de civila arbetskrafterna.

Någon *besparing* genom ersättande av den civila personalen med militär och civilmilitär personal står icke att vinna. Tvärtom. Anordningen komme, såsom nedan intagna tablå utvisar, med tillämpning av nu gällande lönesatser, att årligen medföra en avsevärd kostnadsökning, lägst omkring 13,000 kronor, högst omkring 22,000 kronor, i visst fall t. o. m. än högre belopp.

Tablå.

Nuvarande civil personal, som är avsedd att ersättas med militär eller civilmilitär personal.

<i>Å kansliet:</i>	<i>lägst</i>	<i>högst</i>
1 tjänsteman i 15 lönegraden (sekreterare å ingenjör- och fortifikationsavdelningarna)...	kr. 7,668: —	kr. 9,060: —
1 » i 15 lönegraden (sekreterare å min-, intendent- och sanitetsavdelningarna)	7,668: —	9,060: —
1 » i 13 lönegraden (sekreterare å artilleri- och torpedavdelningarna)	6,420: —	7,668: —
Summa kr.	21,756: —	25,788: —

Ovan angivna personal ersättes med:	kr.	kr.
1 mariningenjör 1 graden, 1:a löneklassen	9,060: —	10,500: —
1 marinintendent av 1 graden	6,420: —	8,400: — ¹
1 kapten å artilleriavdelningen	6,420: —	8,400: —
1 » » torpedavdelningen	6,420: —	8,400: —
1 » » minavdelningen	6,420: —	8,400: —
Summa kr.	34,740: —	44,100: —
Merkostnad kr.	21,984: —	18,312: — ²

<i>Å kaminerbyrån skulle</i>	kr.	kr.
3 revisorer (3 × 6,420) (3 × 7,668)	19,260: —	23,004: —
ersätts med		
3 marinintendenter av 1 graden (3 × 6,420)		
(3 × 8,400)	19,260: —	25,200: —
Merkostnad kr.		2,196: —

¹ Härvid är att observera, att av hos stationsbefälhavarna och varvscheferna vid flottans stationer tjänstgörande sekreterare *tre* äro förste marinintendenter och blott en marinintendent av 1 graden, varför, därest å intendentavdelningen skulle tjänstgöra en förste marinintendent, en ytterligare kostnadsökning skulle uppstå utgörande skillnaden mellan resp. kr. 9,300: — kr. 9,900: — och » 6,420: — » 8,400: — eller » 2,880: — » 1,500: —

² Å *sanitetsavdelningen* torde assistenten komma att fullgöra arbetet. Å *fortifikationsavdelningen* torde i marinförvaltningen kommenderad fortifikationsofficer få utsträckt tjänstgöring.

Då framställer sig frågan, huruvida tilläventyrs andra fördelar skulle vinnas genom det föreslagna utbytet av den civila personalen mot militär och civilmilitär personal. Marinförvaltningen och chefen för marinstaben hava i det återopade yttrandet redan till fullo påvisat, att så icke skulle vara förhållandet. Än mindre läser riksdagen i förslaget kunna finna några sådana fördelar; ty *förslaget innebär en militarisering av det ämbetsverk, som utgör den tekniska och ekonomiska överstyrelsen över rikets sjöförsvaret; och emot dylik militarisering inom den svenska statsförvaltningen har riksdagen alltid på det kraftigaste reagerat.* I detta hänseende inskränker jag mig till att hänvisa till de uttalanden, som från framstående håll förekommo vid 1898 och 1899 års riksdagar vid behandling av förslag till omorganisation av arméns centrala förvaltning, vidare det till 1908 års riksdag framlagda och av riksdagen antagna förslaget till omorganisation av marinförvaltningen, vilket var byggt på ett av sakkunniga, som alla voro ledamöter av riksdagen, grundat betänkande, så ock till debatten i riksdagens andra kammare den 4 mars 1911 i en liknande fråga (andra kammarens protokoll nr 12 § 8).

Under förutsättning att, såsom försvarsministern ställt i utsikt, till marinförvaltningen överflyttas flottans stationers nuvarande s. k. sjörevisioner samt i sammanhang härmed ytterligare 2 intendentur jämte *erforderligt antal (5) nu å stationerna för ändamålet tjänstgörande extra biträden* avses för tjänstgöring i marinförvaltningen, läser emellertid, på sätt marinförvaltningen i ett tidigare till Kungl. Maj:t avgivet yttrande meddelat, ämbetsverkets nuvarande civila personal kunna minskas med en tjänsteman i 13 (21) lönegraden. Denna fråga är emellertid icke aktuell innan sådan överflyttning beslutats.

Slutligen får jag framhålla en märklig inkonsekvens i den av regeringen framlagda försvarsorganisationen. Regeringen har nämligen i fråga om marinförvaltningens systemverk, arméförvaltningen, intagit den riktiga ståndpunkten, att eventuell omorganisation av detta verk bör uppskjutas, till dess den blivande omfattningen av lantförsvaret blivit bestämd. Utan att något som helst giltigt skäl därför föreligger har däremot redan nu en omorganisation av vital karaktär föreslagits i fråga om marinförvaltningen. Enahanda skäl, som varit bestämmande för beslutet att uppskjuta omorganisationen av arméförvaltningen, gälla givetvis även marinförvaltningen.

Med hänvisning till vad jag sålunda anfört hemställer jag,

att riksdagen icke måtte bifalla Kungl. Maj:ts förslag om indragning av nu avsedda civila personal i marinförvaltningen.

Stockholm den 21 mars 1925.

G. Kobb.